

Meine Gegend – auf der Spurensuche

Głód ziemi – Der Landhunger

W pełnym średniowieczu Europa Zachodnia borykała się z dotkliwym brakiem ziemi i przerostem ludności. Średniowieczna zachodnioeuropejska wieś borykała się z dotkliwym przeludnieniem. Młodzi synowie chłopskich rodzin, ale też miejska biedota czy pozbawieni drogi awansu czeladnicy nie byli w stanie zdobyć w ojczyźnie własnych gospodarstw i źródeł stabilnego zarobku. Coraz częściej szukali więc okazji za granicą.

Wörterbuch

Westeuropa – Europa zachodnia
das Mittelalter – średniowiecze
Mangel an Land - brak ziemi
der Bevölkerungszuwachs - przyrost ludności
die Überbevölkerung - przeludnienie
im Ausland – za granicą
das Dorf – wieś
die Stadt - miasto

Ruch na wschodzie

– Bewegung im Osten

Tymi terminami w niemieckiej nauce określa się masowe zjawisko trwające zwłaszcza od wieku XIII do połowy XIV, ale w mniejszym stopniu też wcześniej i później.

Słowniczek:

-Deutsche Ostbewegung - niemiecki ruch na wschód

-Deutsche Ostsiedlung - niemieckie osadnictwo na wschodzie

-Ostkolonisation - kolonizacja wschodnia

Przełomowy proces – Ein bahnbrechender Prozess

Ruch Niemców na wschód koordynowali polscy książęta, hierarchowie Kościoła, a z czasem także zamożni rycerze. Kluczowy krok wykonał książę śląski Henryk Brodaty (na tronie od 1201 roku do 1238 roku). Sprowadzał on z Niemiec górników, chłopów, kupców czy rzemieślników, oferując im szerokie swobody, gwarancje wolności i prawo do samoorganizacji wedle tradycji wyniesionych z ojczyzny. Jak podkreśla historyk Igor Kąkolewski, śląski książę zapoczątkował w ten sposób “jeden z najważniejszych i najbardziej długofalowych procesów modernizacyjnych w dziejach Polski”. Cały ten proces nosi nazwę kolonizacji na prawie niemieckim.

Wörterbuch

Osten – wschód
die Herrscher - władcy
die Prinzen - książęta
die Kirche - kościół
die Ritter - rycerze
der Bergmann - górnik
die Bauern – rolnicy
die Kaufleute - kupcy
die Handwerker - rzemieślnicy
das Recht - prawo
die Heimat - ojczyzna

we dort besitzen von wild
mac des dorfes herre wal
recht an deme gute. allem
gute nicht geboren. kem
in gegeben noch si selbe
landes richtere sin recht
sin gewette mitte gemun
ren mügen. **K**em v2
is phlichic in deme dorfe
nach irne sunderlicheme
wen nach gemememe la

Niemiecka Imigracja - Deutsche Einwanderung

- **Nie ulega dzisiaj wątpliwości, że masowa niemiecka imigracja przynosiła Piastom i ziemiom polskim ogromne korzyści.**
- **Marek Zybura, autor książki Niemcy w Polsce, określił Henryka Brodatego wprost mianem “ojca śląskiego cudu gospodarczego”. Ten cud stopniowo dokonywał się także w Wielkopolsce czy Małopolsce. Wszędzie tam gdzie przybywali koloniści, wprowadzano system wsi oparty na niemieckim prawie lus Teutonicum. na podstawie zezwolenia lokacyjnego właściciel ziemi zawierał umowę z organizatorem wsi, tzw. zasadźcą, która stanowiła m.in. o wyłączeniu mieszkańców wsi spod prawa polskiego i nadaniu im niemieckiego.**

Wörterbuch

die Vorteile – korzyści
das Wirtschaftswunder – cud gospodarczy
Großpolen - Wielkopolska
Kleinpolen - Małopolska
die Freiheit - wolność
der Vertrag - umowa

Cud gospodarczy - Wirtschaftswunder

Prawo to było korzystne zarówno dla panów, ponieważ gwarantowało większy zysk, jak i dla chłopów, którzy mogli cieszyć się większą swobodą. Nowy osadnik miał prawo do gruntu, które było prawem dziedzicznym i stanowiło własność użytkową porównywalną do lennej. Nadział chłopski nazywano łaniem (niem. Lehen- lenno). Czysz płacony na rzecz pana był ściśle określony. Chłop na prawie niemieckim nie był przywiązany do ziemi. Mógł ją opuszczać pod warunkiem znalezienia następcy. W nowo założonej wsi osadnik niemiecki otrzymywał status sołtysa. Dodatkowo właściciel ziemi przeznaczał część gruntu pod budowę szkoły i cmentarza. Chłopi niemieccy przyczynali się do zwiększenia gęstości zaludnienia, wprowadzali nowe techniki uprawy ziemi oraz bardziej wydajne systemy rolnictwa i dostosowali pod uprawę grunty uważane dotychczas za nierolne.

Wörterbuch

der Gewinn – zysk
der Ackerboden – grunty orne
der Siedler - osadnik
die Miete - czynsz
die Landwirtschaft - rolnictwo
die Landnutzung - uprawa ziemi

Gorlice

Ogólny widok — Totalansicht

